

Cameratoezicht en de Wbp

Schending van de priva

Vorig jaar was Nederland in rep en roer nadat er beelden van een bewakingscamera in de media verschenen waarop het zoenende sterrenkoppel *Yolanthe Cabau van Kasbergen* en *Wesley Sneijder* te zien was. In de daaropvolgende discussie werd de vraag gesteld of er zomaar beeldopnames van mensen mogen worden gemaakt en of deze zonder toestemming van de betrokkenen mogen worden verspreid. Waar ligt de grens? Wat mogen instanties volgens de wet wél opnemen en wat mag niet? En hoelang mag men foto's en beeldopnames bewaren? [ANDRÉ VAN SOEST *](#)

Als je het over beeldopnames in een parkeergarage hebt, dan denk je al snel aan het zoenen van Yolanthe en Wesley. Je kunt je afvragen of het nou zo erg was dat er opnames van zijn gemaakt en dat het de landelijke pers heeft gehaald. Sommige mensen zeggen dat Yolanthe en Wesley BN'ers zijn en dat het openbaar maken van publiek belang was. Andere mensen vinden dat Yolanthe en Wesley ook recht op privacy hebben. Mogen er zomaar beeldopnames van mensen worden gemaakt en mogen deze zomaar zonder toestemming van de betrokkenen worden verspreid, of mag dat alleen maar als het BN'ers betreft? Waar ligt de grens?

Een ander voorbeeld dat recentelijk het nieuws heeft gehaald, is de kentekenherkenning. Van auto's die op een be-

paalde snelweg reden, zijn door camera's beelden opgenomen en langere tijd bewaard. Je kunt stellen dat als je niets te verbergen hebt, je ook niets te vrezen hebt. Maar is dat ook zo? De politie wil foto's gemaakt door kentekencamera's langer systematisch kunnen opslaan om te gebruiken bij allerlei opsporingsonderzoeken.

Misschien

Wat mogen instanties volgens de wet wél opnemen en wat mag niet? Hoelang mag men foto's en beeldopnames bewaren en mogen instanties deze zomaar verspreiden? De hierna volgende uitleg zal mogelijk meer duidelijkheid verschaffen en antwoord geven op voornoemde situaties. In beide situaties zijn er beeldopnames gemaakt én zijn deze opgeslagen in een database. Je kunt je afvragen of dat erg is. Het ant-

woord daarop is 'misschien'. Je kunt op deze vraag niet direct met een volmondig ja of nee antwoorden. Eerst moet een aantal zaken duidelijk zijn. Wat is de doelstelling van het opnemen van beeld? Wat valt onder persoonsgegevens? Waar gebruikt men cameratoezicht voor? En mag je opgeslagen beelden bewaren en hoelang?

Doelstelling

De doelstelling van beeldopnames kan zijn:

- » het dient de criminaliteit te vermindern, dat kan zowel preventief (ter voorkoming van) als reactief (opsporing na incident) zijn;
- » het efficiënt beheren van de openbare ruimte (openbare orde / criminaliteit);
- » het herkennen van personen na een incident, denk aan geweld, (verkeers) overtrekking of via kenteken;
- » te gebruiken als bewijsvoering.

Wat zijn persoonsgegevens?

De Wet bescherming persoonsgegevens (Wbp) regelt of en wanneer je persoonsgegevens mag verwerken. Volgens de Wbp wordt onder persoonsgegevens het volgende verstaan: persoonsgegevens zijn gegevens betreffende een geïdentificeerde of identificeerbare natuurlijke persoon! Ofwel: alle gegevens

Artikelen Wet bescherming persoonsgegevens

In de Wbp is een aantal artikelen opgenomen die met name van belang zijn als men persoonsgegevens (beelden) opneemt en bewaart.

- » Artikel 10: Bewaartermijnen
- » Artikel 11: Verwerking van persoonsgegevens
- » Artikel 13: Beveiliging en voorkoming van verwerkingen
- » Artikel 38: Videocameratoezicht

Al deze artikelen kunt u nalezen op www.wbp.nl

cy of publiek belang?

die informatie kunnen verschaffen over een identificeerbare natuurlijke persoon. Zoals iemands naam, geboortedatum of Burgerservicenummer (BSN). Persoonsgegevens verschaffen dus informatie over een persoon, direct of indirect. Maar hoe zit het dan met foto's en video-opnames van personen? Daarover wordt het volgende gezegd. Persoonsgegevens zijn beelden:

- » die leiden tot identificatie van personen;
- » in combinatie met andere gegevens die leiden tot identificatie;
- » die na bewerking leiden tot identificatie en identificeerbaarheid.

In het kort, als personen op camera-beelden redelijkerwijs herkenbaar of identificeerbaar zijn, dan zijn het persoonsgegevens.

Hoe zit het dan met de verwerking van foto's van werknemers in een zogenoemd 'smoelenboek'? Als de werknemer uitdrukkelijk toestemming (de werknemer moet expliciet zijn wil hebben geuit) heeft gegeven of de werknemer heeft deze persoonsgegevens zelf al duidelijk openbaar gemaakt via bijvoorbeeld Hyves, dan mag je deze gegevens verwerken.

Dit artikel gaat alleen in op de verwerking van beeldmateriaal en niet op het verwerken van alle andere persoonsgegevens. Denk hierbij aan de persoonsgegevens opgeslagen bij de gemeente, werkgevers, de belasting of supermarkten en tankstations middels een klantenkaart.

Toepassing van cameratoezicht

Waar mag men cameratoezicht voor inzetten en waarvoor mag dat niet? De inzet van cameratoezicht moet 'noodzakelijk zijn voor het doel van toepassing' (artikel 11). Anders gezegd: het moet voor de handhaving van de openbare orde zijn. Het moet selectief gebeuren en niet op elke hoek van de

straat. Men moet motiveren waarom cameratoezicht moet plaatsvinden (tijdstippen, periodes en tijdsduur). Cameratoezicht moet voor eenieder zichtbaar zijn en men dient aan te geven dat er cameratoezicht is (bordjes, stickers). Steeds meer camera's opgesteld in publieke ruimten zijn niet meer als zodanig te herkennen.

Het is dus niet toegestaan dat er bijvoorbeeld in pas- of kleedhokjes wordt gefilmd. De privacy dient gewaarborgd te worden en camerabewaking in pas- of kleedhokjes heeft niet als doel de openbare orde te handhaven. Waar gebruikt men camerabewaking voor? Er zijn verschillende toepassings-

gebieden waar camerabewaking of cameratoezicht wordt gebruikt. Waar veel mensen wel eens mee te maken hebben gehad, is toegangsverlening van de auto. De receptie opent de slagboom op afstand waardoor je je auto kunt parkeren of toegangsdeuren gaan open nadat je op de intercom drukt. Soms heeft de receptie dan ook via een camera meegekeken.

Toegangverschaffing bij privé- of bedrijfsparkeergarages met behulp van kentekenherkenning is geen toekomstbeeld meer, net als het gebruik van gezichtsherkenning van een persoon waarna toegang tot gebouwen c.q. afdelingen wordt verleend.

Andere toepassingen zijn bewaking van »

Steeds meer camera's in publieke ruimten zijn niet meer als zodanig te herkennen.

eigendommen in winkels en gebouwen en trafficmanagement waarbij men camerabeelden van passerende auto's gebruikt.

Bewaren opgeslagen beelden

Mogen camerabeelden ongelimiteerd worden opgeslagen en bewaard? Nee, de Wbp zegt dat opgeslagen beelden 'niet langer dan noodzakelijk' bewaard mogen worden. Wat is dan noodzakelijk? Er zijn organisaties die de bewaartermijn laten hangen van de capaciteit van de harde schijf waarop de beelden worden opgeslagen. Mag dit? Nee. 'Niet langer dan noodzakelijk' (artikel 10) betekent dat voor opnames gemaakt op openbare plaatsen een wettelijke bewaartermijn geldt van maximaal vier weken. Voor de overige camera-beelden geldt als richtsnoer een bewaartermijn van 24 uur. Als in die periode geen incidenten hebben plaatsgevonden, zullen de beelden vernietigd moeten worden. Als de beeldopnames als bewijsmateriaal moeten dienen, dan wordt het materiaal opgeslagen in een onderzoeksdossier en mag men het langer bewaren. Waar je ook rekening mee dient te houden is dat je 'passende maatregelen' moet treffen om de opgeslagen gegevens te beveiligen. Een voorbeeld van deze maatregelen is toegangsregeling tot de ruimte waar de beelden zijn opgeslagen en dat een beperkt aantal personen toegang tot de beelden heeft. Deze passende maatregelen dienen in verhouding gezien te worden met de kosten om de maatregelen te nemen en het te nemen beveiligingsniveau (hoe belangrijk is deze informatie?).

Wie is verantwoordelijk?

Degene die het doel en de middelen voor verwerking van persoonsgegevens vaststelt, is volgens de Wbp verantwoordelijk. Voor cameratoezicht in het publieke domein (openbare plaatsen) is de burgemeester verantwoordelijk, ook als in de praktijk de regie in handen is van derden. Denk hierbij aan de politie. Voor particulier toezicht (zoals bij een parkeergarage) is dat het bedrijf of de particulier. Volgens de Wbp moet de verantwoordelijke een persoon of instantie aanwijzen die namens de verantwoordelijke handelt. Alleen dan mag men persoonsgegevens verwerken.

Deze persoon moet over voldoende kennis van de Wbp beschikken en voldoende betrouwbaar zijn. Let erop dat men de verwerking van persoonsgegevens of beeldopnames van tevoren aan het College Bescherming Persoonsgegevens moet melden, tenzij er vrijstelling geldt. In artikel 38 is aangegeven aan welke eisen dit moet voldoen.

Overtreding Wbp?

Aan het begin van dit artikel zijn twee situaties geschetst en de volgende vragen gesteld: wat mogen instanties volgens de wet wél opnemen en wat mag

Wie zijn er de fout ingegaan? De bewaker(s) die de beelden doorgegeven hebben aan de media of degene die de beelden openbaar heeft gemaakt, namelijk RTL4. Volgens de Wbp is de parkeergarage verantwoordelijk en is men in overtreding. De Wbp kan aan deze overtreding financiële c.q. strafrechtelijke consequenties hangen. Yolenthe en Wesley kunnen, als zij dit willen, naar de rechter stappen om RTL4 via een strafzaak aan te pakken. Uit het voorbeeld over kentekenherkenning blijkt dat de beelden langer worden bewaard dan wettelijk is toegestaan. De politie wil de opgenomen

Cameratoezicht moet voor eenieder zichtbaar zijn

niet? Hoelang mag men foto's en beeldopnames bewaren en mogen instanties deze zomaar verspreiden?

In het geval van Yolenthe en Wesley zijn de beelden dat zij elkaar zoenden, opgeslagen en openbaar gemaakt. Mocht de parkeergarage deze beelden opslaan en openbaar maken? Nee. De opgenomen beelden zijn voor een ander doel gebruikt, dan waar de beelden volgens de Wbp oorspronkelijk voor bedoeld waren. Namelijk openbaar maken dat Yolenthe mogelijk vreemding en niet het handhaven van de openbare orde. Ook hadden de beelden binnen 24 uur vernietigd moeten worden. Er heeft namelijk geen incident plaatsgevonden.

beelden meerdere weken bewaren zodat beelden van incidenten nadien nog kunnen dienen als bewijsmateriaal. Ook wil de politie kentekens van auto's gefilmd op een bepaalde snelweg bewaren 'voor het geval dat'. Hoe lang mag de politie beelden bewaren? Als er geen incident heeft plaatsgevonden, is dat maximaal 24 uur. In Rotterdam zijn de opgenomen beelden 120 dagen bewaard. Het CBP is daar duidelijk over: dat mag niet. Men overtreedt dus de wet. Of het CBP financiële c.q. strafrechtelijke consequenties aan de overtreding verbindt, zal de toekomst leren. «

* André van Soest is adviseur bij LBVD Informatiebeveiligers, www.lbvd.nl

Samenvatting

- » **Persoonsgegevens** zijn gegevens betreffende een geïdentificeerde of identificeerbare natuurlijke persoon!
- » De **inzet** van **cameratoezicht** moet 'noodzakelijk zijn voor het doel van toepassing' (artikel 11).
- » **Bewaren** van **beeldopnames** 'Niet langer dan noodzakelijk' (artikel 10).
- » De **verantwoordelijke** is degene binnen een organisatie die bepaalt welke persoonsgegevens worden 'verwerkt' en wat het doel van de beeldopnames is.
- » Gegevensverwerking of beeldopnames moet je van tevoren **melden** aan het **CBP**, tenzij er vrijstelling geldt (artikel 38).
- » **Overtreding** van de **Wbp** is strafbaar.
- » Houd bovenstaande punten in de gaten voordat u camera's ophangt en beeldopnames bewaart. Als u beschikt over een **juridische afdeling**, consulteer deze.